

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ &
ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΑΡΧΗΓΕΙΟ Λ.Σ.-ΕΛ.ΑΚΤ.
ΚΛΑΔΟΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
Δ/ΝΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΤΜΗΜΑ 1^ο

Πειραιάς, 04 Μαρτίου 2020
Αριθ. Πρωτ.: 2261.4-4/ 15288 /20

Ταχ. Δ/ση : Ακτή Βασιλειάδη, Πύλη Ε1/Ε2
Ταχ. Κώδικας : 18510, Πειραιάς
Πληροφορίες : Πλοίαρχος Λ.Σ.
ΜΑΡΑΓΚΟΣ Γεώργιος
Πλωτάρχης Λ.Σ.
ΜΑΓΓΙΔΑΣ Κωνσταντίνος
Τηλ. : 213 1371132
Fax : 210 4220440
E-mail: dipthar@hcg.gr

ΜΟΝΙΜΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Π.Θ.Π-1^η

ΘΕΜΑ: «Ρύπανση θάλασσας και ακτών με απορρίμματα»

A. ΣΚΟΠΟΣ

1. Με την παρούσα εγκύκλιο δίνονται οδηγίες προς τις Λιμενικές Αρχές για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ρύπανσης της θάλασσας και των ακτών με απορρίμματα, εφαρμόζοντας μια σειρά μέτρων και ενεργειών στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους και της υφιστάμενης κείμενης νομοθεσίας.
2. Η προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα των θαλασσών και των ακτών μας απαιτεί κοινή στράτευση πολιτείας και κοινωνίας. Η διεθνής εμπειρία και πρακτική έχουν αποδείξει ότι η ρύπανση της θάλασσας και των ακτών μπορεί να εξαλειφθεί με την ύπαρξη ενός ολοκληρωμένου σχεδιασμού, που βασίζεται στις αρχές της αειφορίας και με την συλλογική και συντονισμένη προσπάθεια όλων των κρατικών και ιδιωτικών φορέων.

B. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

1. Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 1 του ν.743/77 (Α' 319), όπως κωδικοποιήθηκε με το π.δ. 55/98 (Α' 58) «Προστασία του θαλάσσιου Περιβάλλοντος» και τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού Λιμένα που αναφέρονται στην καθαριότητα και ευταξία των λιμένων και της χωρικής θάλασσας απαγορεύεται η απόρριψη στις ακτές, στα λιμάνια και στα ελληνικά χωρικά ύδατα πετρελαίου, πετρελαιοειδών μιγμάτων, επιβλαβών ουσιών ή μιγμάτων αυτών και κάθε φύσεως αποβλήτων, λυμάτων και απορριμμάτων από τα οποία μπορεί να προκληθεί ρύπανση της θάλασσας και των ακτών.
2. Επίσης, σύμφωνα με τον ορισμό (ιδ) του Άρθρου 1 του π.δ. 55/1998 ως «ρύπανση» νοείται η παρουσία στη θάλασσα κάθε ουσίας, η οποία αλλοιώνει τη φυσική κατάσταση του θαλασσινού νερού ή το καθιστά επιβλαβές για την υγεία του ανθρώπου ή τη χλωρίδα και πανίδα και γενικά ακατάλληλο για τις κατά περίπτωση προβλεπόμενες χρήσεις του.
3. Σημειώνεται ότι η Διεθνής Σύμβαση για την πρόληψη ρύπανσης της θάλασσας από πλοία (Δ.Σ. MARPOL), η οποία κυρώθηκε από τη Χώρα μας με το ν.1269/82 (Α' 89), όπως ισχύει, στο Παράρτημα V

περιέχει Κανονισμούς για την αποφυγή ρύπανσης της θάλασσας από τα απορρίμματα των πλοίων και καθιερώνει απαιτήσεις για την συλλογή και διάθεση των απορριμμάτων των πλοίων.

4. Με το π.δ. 8/2013 (Α' 27) η Χώρα μας έκανε αποδεκτές τις νέες τροποποιήσεις στο Παράρτημα V της Δ.Σ. MARPOL (Αναθεωρημένο Παράρτημα V). Επιπρόσθετα, με την Υ.Α. αριθμ. 2263.1-6/84381/2017 (Β' 4274) καθορίστηκε ο τύπος του Βιβλίου Απορριμμάτων των υπόχρεων πλοίων Ελληνικής σημαίας, σύμφωνα με τον τύπο του Βιβλίου Απορριμμάτων που περιέχεται στο Προσάρτημα του Παραρτήματος V της Δ.Σ. MARPOL. Επισημαίνεται ότι το νέο Βιβλίο Απορριμμάτων των πλοίων αποτελείται από δύο μέρη. Το Μέρος I αφορά συγκεκριμένες κατηγορίες απορριμμάτων όπως: πλαστικά, απόβλητα τροφών, οικιακά απόβλητα, μαγειρικό λάδι, στάχτες αποτέφρωσης, λειτουργικά απόβλητα, σφάλγια ζώων, αλιευτικό εξοπλισμό και ηλεκτρονικά απόβλητα, ενώ το Μέρος II αφορά στα κατάλοιπα στερεών φορτίων χύδην (επιβλαβή και μη επιβλαβή για το θαλάσσιο περιβάλλον).

5. Επιπλέον, σύμφωνα με τον Κανονισμό 10 του Παραρτήματος V της ΔΣ MARPOL, κάθε πλοίο ολικής χωρητικότητας 100 GT και άνω, και κάθε πλοίο το οποίο είναι πιστοποιημένο να μεταφέρει 15 ή περισσότερα άτομα θα έχει σχέδιο διαχείρισης των απορριμμάτων, με το οποίο το πλήρωμα του πλοίου οφείλει να συμμορφώνεται.

6. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον Κανονισμό 8.1 του Παραρτήματος V της ΔΣ MARPOL τα Κράτη Μέλη της Σύμβασης υποχρεούνται να διαθέτουν επαρκείς ευκολίες υποδοχής απορριμμάτων των πλοίων που δραστηριοποιούνται στα λιμάνια τους. Επίσης, στο π.δ. 55/98 (Άρθρο 4, παρ.1(β)) υφίσταται υποχρέωση στα πλοία να παραδίδουν τα απορρίμματά τους σε αναγνωρισμένες ευκολίες υποδοχής αποβλήτων των λιμανιών. Επιπλέον με την ΚΥΑ αριθ.8111.1/41/2009 (Β' 412) περιγράφονται τα μέτρα και οι όροι για τις λιμενικές εγκαταστάσεις παραλαβής αποβλήτων και καταλοίπων φορτίου των πλοίων.

7. Το θέμα των στερεών αποβλήτων/ απορριμμάτων ρυθμίζεται και από το ν.1650/86 (Α' 160) «Για την προστασία του περιβάλλοντος» καθώς και την ΚΥΑ αριθ. οικ. 69728/824/16.05.1996 (Β' 358) «Μέτρα και όροι για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων», όπως ισχύουν. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο υπόχρεοι φορείς για τη διαχείριση στερεών αποβλήτων είναι οι Ο.Τ.Α.

Γ. ΟΡΙΣΜΟΙ

1. Σύμφωνα με τον ορισμό 9 του Κανονισμού 1 του Παραρτήματος V της ΔΣ MARPOL, «απορρίμματα» είναι όλα τα είδη από κατάλοιπα τροφών, οικιακών και λειτουργικών αποβλήτων, όλα τα πλαστικά, κατάλοιπα φορτίου, μαγειρικά λάδια, αλιευτικός εξοπλισμός και πτώματα ζώων που παράγονται κατά τη διάρκεια της κανονικής λειτουργίας του πλοίου και θα διατίθενται συνεχώς ή περιοδικά εκτός εκείνων των ουσιών οι οποίες ορίζονται ή είναι στον κατάλογο άλλων Παραρτημάτων της ΔΣ MARPOL.

2. Τονίζεται ότι στα απορρίμματα δεν περιλαμβάνονται τα φρέσκα ψάρια και τμήματα αυτών που παράγονται από αλιευτικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του πλου ή ως αποτέλεσμα δραστηριοτήτων υδατοκαλλιέργειας που περιλαμβάνουν τη μεταφορά ψαριών, συμπεριλαμβανομένων των οστρακοειδών, για την τοποθέτησή τους σε εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας και τη μεταφορά ψαριών, συμπεριλαμβανομένων των οστρακοειδών, από τέτοιες εγκαταστάσεις στην ακτή για επεξεργασία.

3. Σύμφωνα με το Άρθρο 1 του π.δ.55/98 ως «Απορρίμματα» ορίζονται τα πάσης φύσεως στερεά ή ημίρρευστα κατάλοιπα που αποβάλλονται από πλοία, δεξαμενόπλοια και εγκαταστάσεις ξηράς.

Δ. ΠΗΓΕΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ

Κύριες πηγές ρύπανσης της θάλασσας και των ακτών με απορρίμματα θεωρούνται :

- Πλοία κάθε κατηγορίας.
- Μόνιμες ή πλωτές εξέδρες πετρελαίου.
- Παράκτιες βιομηχανικές/τουριστικές εγκαταστάσεις.
- Έργα αιγιαλού και παραλίας.
- Ποτάμια, χείμαρροι και ρέματα που εκβάλλουν στη θάλασσα.
- Παράνομοι παράκτιοι χώροι εναπόθεσης απορριμμάτων.
- Δραστηριότητες αναψυχής/τουρισμού μεμονωμένων ατόμων ή ομάδων.

Ε. ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΑ

1. Προκειμένου να διατηρήσουμε τις θάλασσες και τις ακτές μας καθαρές είναι ανάγκη να δραστηριοποιούνται όλες οι Λιμενικές Αρχές καθόλη τη διάρκεια του έτους και ιδιαίτερα πριν από την έναρξη κάθε θερινής περιόδου. Πιο συγκεκριμένα θα πρέπει να εντείνονται οι έλεγχοι, από τις Λιμενικές Αρχές, των καταπλεόντων και αποπλεόντων πλοίων από τα λιμάνια ή αγκυροβόλια της περιοχής δικαιοδοσίας τους, αναφορικά με την κανονική συγκέντρωση και διάθεση των απορριμμάτων τους σύμφωνα με τις διατάξεις και περιορισμούς του Παραρτήματος V της Δ.Σ. MARPOL. Επιπρόσθετα οι Λιμενικές Αρχές θα πρέπει να ενημερώνουν για ανάλογη δραστηριοποίηση και τις υπαγόμενες Λιμενικές Αρχές στην περιοχή δικαιοδοσίας τους, προκειμένου οι σχετικές ενέργειές τους να καλύπτουν όσο το δυνατό περισσότερες και πιο απομακρυσμένες ακτές και θαλάσσιες περιοχές, που αποτελούν πόλο έλξης τουριστών και τουριστικών σκαφών.

2. Οι Λιμενικές Αρχές θα πρέπει να προβαίνουν σε έλεγχο του Βιβλίου Απορριμμάτων (Μέρος I και Μέρος II) προ απόπλου των πλοίων. Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τον κανονισμό 10 του Παραρτήματος V της Δ.Σ. MARPOL πρέπει να γίνεται μια εγγραφή για κάθε εργασία απόρριψης, διάθεσης ή πλήρους αποτέφρωσης. Αυτή περιλαμβάνει απορρίψεις στη θάλασσα, διαθέσεις σε ευκολίες υποδοχής ή σε άλλα πλοία, καθώς και τυχαία απώλεια απορριμμάτων. Η Λιμενική Αρχή θα πρέπει να προβαίνει στον έλεγχο των εγγραφών αυτών. Επίσης, οι Λιμενικές Αρχές κατά τον κατάπλου θα πρέπει να ελέγχουν τα Σχέδια Διαχείρισης Απορριμμάτων των πλοίων που φέρουν τα πλοία και ειδικά αν η διαχείριση απορριμμάτων του πλοίου συμφωνεί με το εν λόγω Σχέδιο του πλοίου.

3. Για την επιτυχία της όλης προσπάθειας, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η διαρκής εγρήγορση ώστε η υλοποίηση των μέτρων που λαμβάνονται να μην είναι περιστασιακή αλλά συνεχής και να υπάρχει επαρκής επικοινωνία και συνεργασία με τις συναρμόδιες ή ενδιαφερόμενες τοπικές και περιφερειακές Υπηρεσίες και Φορείς (Περιφέρειες, Δήμοι, Οργανισμοί Λιμένων, Λιμενικά Ταμεία κλπ).

4. Οι Λιμενικές Αρχές θα πρέπει να υπενθυμίζουν στους κατά νόμο υπόχρεους φορείς διοίκησης και εκμετάλλευσης λιμένων και λοιπών λιμενικών εγκαταστάσεων την ανάγκη συμμόρφωσης ως προς τις υποχρεώσεις τους για συχνή περισυλλογή και αποκομιδή των απορριμμάτων από χώρους που τελούν υπό τη διαχείρισή τους καθώς και ότι θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου τα λιμάνια και οι μαρίνες να διαθέτουν την απαραίτητη υποδομή και οργάνωση για την εξυπηρέτηση των πλοίων (και ιδιαίτερα των επιβατηγών, τουριστικών και θαλαμηγών) στον τομέα παραλαβής και αποκομιδής των απορριμμάτων τους.

5. Δεδομένου ότι η ανάπτυξη του τουρισμού της χώρας, έχει άμεση σχέση με την ποιότητα του θαλασσίου περιβάλλοντος, οι Λιμενικές Αρχές θα πρέπει να προβαίνουν στην ενημέρωση/ευαισθητοποίηση των πλοιαρχών και κυβερνητών, ώστε να κατανοηθεί η αναγκαιότητα πιστής εφαρμογής προγράμματος για των επί των πλοίων παραγόμενων απορριμμάτων σύμφωνα με

το εγκεκριμένο από την Αρχή Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων των πλοίων, ώστε να διασφαλίζεται η τελική νόμιμη διάθεσή τους σε κατάλληλες ευκολίες υποδοχής λιμένων. Τέλος θα πρέπει να ελέγχεται και η εξοικείωση του πληρώματος με τις διαδικασίες που περιέχονται στο προαναφερθέν Σχέδιο.

6. Θα πρέπει να ενημερωθεί το ευρύ κοινό ότι η ρύπανση της θάλασσας και των ακτών με απορρίμματα συνιστά σοβαρή παράβαση της εθνικής και διεθνούς νομοθεσίας και επισύρει την επιβολή αυστηρών κυρώσεων στους παραβάτες. Επισημαίνεται δε ότι ο Ν. 743/1977 όπως κωδικοποιήθηκε με το ΠΔ 55/1998 προβλέπει κυρώσεις ποινικές, διοικητικές (πρόστιμο μέχρι 2.000.000 €) και πειθαρχικές για τους Έλληνες ναυτικούς (απαγόρευση άσκησης ναυτικού επαγγέλματος).

7. Με απώτερο στόχο την ανάπτυξη της περιβαλλοντικής συνείδησης των πολιτών και την ανάδειξη της ευαισθητοποίησής τους στην προστασία της θάλασσας και των ακτών, πρέπει να υποστηρίζονται συστηματικά στις τοπικές κοινωνίες πρωτοβουλίες που αναδεικνύουν τη σημασία διαφύλαξης και προστασίας της θάλασσας και των ακτών ως παρακαταθήκη για τις επόμενες γενεές. Συναφώς οι Λιμενικές Αρχές θα πρέπει να είναι αρωγοί και υποστηρικτές σε δράσεις καθαρισμού των ακτών και της θάλασσας από απορρίμματα.

ΣΤ. ΤΕΛΙΚΑ

1. Αποτελεί πρόκληση να εντείνουμε τις προσπάθειές μας για την προστασία του θαλασσίου περιβάλλοντος και των ακτογραμμών, στοχεύοντας πρωταρχικά στην αύξηση της ευαισθητοποίησης και της ενημέρωσης της κοινής γνώμης για καθαρότερες θάλασσες και ακτογραμμές. Δεν θα πρέπει να ξεχνάμε ότι η προστασία των ακτών από θέματα ρύπανσης αποτελεί υποχρέωση απέναντι στο περιβάλλον που ζούμε και ιδίως στις επόμενες γενεές, όπως η αρχή της αειφορίας το επιτάσσει. Εξάλλου, ο τρόπος με τον οποίο ένα κράτος διαχειρίζεται το περιβάλλον του αποτελεί τον καθρέπτη του πολιτισμού του και της οικονομίας του.

2. Από την κοινοποίηση της εγκυκλίου αυτής καταργούνται όλες οι προγενέστερες.

Ο Διευθυντής Κλάδου Β΄

Υποναύαρχος Λ.Σ. Βασίλειος ΜΑΜΜΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

I. ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Κ. Λ/Χ - Λ/Χ

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Γρ. κ.κ. ΕΒΕ-ΕΝΕ (υτα)

2. 1^η-2^η-3^η-4^η-5^η-6^η-7^η-8^η-9^η ΠΕΔΙΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ.

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γρ. κ. Υπουργού (υτα)

3. Γρ. κ. Α/ΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ (υτα)

4. Γρ. κ. Α' Υ/ΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ (υτα)

5. Γρ. κ. Β' Υ/ΛΣ-ΕΛ.ΑΚΤ (υτα)

6. Γρ. κ. ΓΕΛΣ- ΕΛ.ΑΚΤ. (υτα)

7. Γρ. κ. ΔΚΒ΄

8. ΔΙΛΙΚΥΠ